

Неля ЧОРНА

Тернопільський національний
економічний університет

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АПК ПІСЛЯ ВСТУПУ УКРАЇНИ В СОТ

Вступ України в Світову організацію торгівлі (СОТ) – надзвичайно позитивний крок в удосконаленні міжнародного співробітництва. Проведення виваженої політики держави щодо регулювання зовнішньоекономічних процесів визначатиме успіх українських товаровиробників на світовому ринку. Однак, членство України в СОТ буде мати як позитивні, так і негативні наслідки для її економіки, а особливо для АПК. Основний вплив на функціонування і перспективи аграрної галузі України матимуть обставини, які прийняла країна відносно ведення зовнішньої торгівлі в умовах СОТ.

Вступ до СОТ вимагає від України припинення або істотного обмеження допомоги, що надається державою окремим секторам економіки, насамперед, сільському господарству. Мова йде про заходи «жовтої скриньки»: дотації сільськогосподарським виробникам; пільгове кредитування за рахунок бюджету; списання боргів; закупівля у виробника товарів за цінами, що перевищують ринкові; надання сільгоспвиробнику товарів та послуг за цінами, нижчими від ринкових тощо. Фінансування з держбюджету цих заходів повинно поступово скорочуватись. Правила СОТ не передбачають скасування субсидування сільського господарства, а лише вимагають введення граничного рівня для державних субсидій.

Поступове зменшення рівня захисту внутрішнього агропродовольчого ринку спричинить насичення його імпортними товарами та продуктами. Вони підлягатимуть національному режиму оподаткування, митного оформлення, що призведе до наповнення ринку дешевими високоякісними іноземними товарами, з якими важко буде конкурувати товарам вітчизняного виробництва, особливо агропродовольчого сектору. Зниження митних ставок вплине на суттєве зменшення надходжень до Державного бюджету.

Входження в СОТ завдасть удар по малому та середньому бізнесу, який просто не зможе витримувати конкуренції з європейськими корпораціями та великими фірмами, й вимушений буде згортати свою діяльність внаслідок нерентабельності.

Вітчизняні виробники втратять із вступом до СОТ частину внутрішнього продовольчого ринку. За оптимістичними оцінками в результаті зменшення ставки ввізного мита на сільськогосподарську продукцію на 36% протягом шести років після вступу до СОТ, національні виробники втратять 7 – 8% внутрішнього агропродовольчого ринку, за песимістичними – до 30%. Товарні особисті селянські господарства стануть найбільш вразливою групою серед сільськогосподарських товаровиробників в плані конкурентоспроможності. Все це може призвести загалом до послаблення позицій вітчизняних виробників на внутрішньому ринку, що спричинить ріст безробіття в сільській місцевості.

Одним з аспектів впливу членства в СОТ на Україну є впровадження Угод про санітарні та фітосанітарні заходи і технічні стандарти, що пов'язано з витратами на відповідне устаткування, законодавче запровадження відповідних норм. Розбудова сучасної спільної системи технічних стандартів, які, з одного боку, сприятимуть реалізації української продукції на міжнародному ринку, з іншого – перешкоджатимуть виробництву та ввезенню недоброякісної продукції, слугуватимуть охороні здоров'я, підтриманню технологічної, санітарно-епідеміологічної, ветеринарної та фітосанітарної безпеки в Україні [1, с.20].

Головними позитивними наслідками для аграрного сектору від набуття Україною членства в СОТ можуть стати: стимулювання технологічного оновлення та переозброєння національного виробництва відповідно до світових стандартів внаслідок суттєвого збільшення іноземних інвестицій в АПК України; розширення доступу українських товарів до ринків країн-членів СОТ; поживлення виробництва в експортноорієнтованих галузях економіки, у т.ч. й АПК, внаслідок лібералізації режиму доступу до зовнішніх ринків; здешевлення вітчизняних та імпортованих товарів і послуг, підвищення їх якості.

Проблема якості виробленої продукції може стати в майбутньому найбільш актуальною для АПК України. В умовах постійного зростання світових цін на продовольчу продукцію, членство в СОТ дає Україні унікальну можливість доступу на ринки інших країн-членів організації. Враховуючи конкурентоспроможні ціни на вироблену продукцію і очікувану в перспективі повну відміну субсидювання експорту учасниками СОТ, вітчизняна сільськогосподарська продукція має хороші перспективи на завоювання провідних позицій в світовій торгівлі. Однак, питання невідповідності української продукції світовим стандартам якості можуть стати при цьому суттєвою перешкодою [2, с. 17].

Таким чином, вступ України в СОТ принесе для АПК як позитивні, так і негативні наслідки. І лише сприятлива державна політика і правильна стратегія розвитку суб'єктів господарювання дасть змогу згладити негативні моменти і якнайповніше використати позитив від членства в СОТ.

Література

1. Мельник П.О., Кордулян Р.О., Соломійчук М.П., Коржук Р.Д. Проблеми фітосанітарної безпеки України у зв'язку із вступом до СОТ // *Вісник аграрної науки*. – 2008. - № 10. – С. 20 – 22.
2. Гончаров В., Бондарчук А.. *Перспективи сільського господарства України при вступі до СОТ* // *Економіст*. – 2008. - № 9. – С. 17 – 18.
3. Осташко Т.О. *Ринкова трансформація аграрного сектора*. – К.: Фенікс, 2004. – 280с.
4. Соціальні та економічні наслідки вступу України до СОТ: експертні оцінки / Відп. ред. Ю. Привалов. – К., 2004. – 154с.